ಅಪರೂಪದ ದೀವಟಿಗೆ

ಅಪರೂಪ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹಳೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ವೇಳೆ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ದೀವಟಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೋಡಲು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಈಗೀಗ ಕಣ್ಣೀಗೆ ಕಾಣುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಈ ದೀವಟಿಗೆಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಗದ ವಿನ್ಯಾಸವೂ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರಭಾಗವನ್ನು ಚೆಂದವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಬಡಗಿದಾರನ ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಮೆಚ್ಚುವಂತದ್ದು.

—ಸತೀಶ್ ಎಸ್.ಕಾಖಂಡಕಿ

ಇದು ತೀರ್ಥಪೀಠ

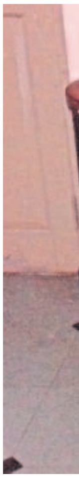

ಕಾಷ್ಠದಿಂದ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಪರಿಕರವನ್ನು 'ತೀರ್ಥ ಪೀಠ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೀರ್ಥ ಮಂಟಪ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅರ್ಚಕರು ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ, ಶ್ರೀದೇವರ ತೀರ್ಥ ಗಂಧ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗುರು ಸಾನಿಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ಮಂಟಪ ರಚನೆಗಳು ಇರುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಗುರು ಸಾನಿಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಪೀಠಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಚಕರು ಭಕ್ತರಿಗೆ, ತೀರ್ಥ ಗಂಧ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹದೊಂದು ತೇಗ ಮರದಿಂದ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾಷ್ಠಶಿಲ್ಪಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ತೀರ್ಥಪೀಠವೊಂದು ಉಡುಪಿಯ 'ಕವಿ ಮುದ್ದಣ ಮಾರ್ಗ' ಇಲ್ಲಿಯ 'ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಿತ್ಯಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಮಂದಿರಮಠ'ದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಳೆದ 60 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಗುರು ಮಂದಿರದ ಸ್ಥಾಪಕಿ ಸಾಧ್ವಿ ಸೀತಮ್ಮ ಅವರು ಮುಂಬೈಯಿಂದ ತರಿಸಿದೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

—ತಾರಾನಾಥ್ ಮೇಸ್ತ ಶಿರೂರು, ಉಡುಪಿ

ನೌರಂಗಿ ದರ್ವಾಜಾ ಸ್ಮಾರಕ

ನೌರಂಗಿ ದರ್ವಾಜಾವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೋಟೆಯನ್ನು 1294 ರಲ್ಲಿ ಕಾಕತೀಯ ರಾಣಿ ರುದ್ರಮ್ಮನ್ನಿ ದೇವಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಗೋರ್ ಗಂಗಯ್ಯ ರೆಡ್ಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ನಂತರದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಡಳಿತಗಾರರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಗೇಟ್‌ವೇಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಕಾ ಗೇಟ್, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನೌರಂಗಿ ಗೇಟ್, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಖಂಡಕ್ ಗೇಟ್, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಟಿ ಗೇಟ್ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ದೋಡಿ ಗೇಟ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೌರಂಗಿ ದರ್ವಾಜಾ 700 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ರಾಜವಂಶಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಇದು ರಾಯಚೂರಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಾಗಿದೆ. ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಪರಿಹಾರಗಳಿವೆ. ಈ ಸ್ಥಳವು ಸುಂದರವಾದ ನೋಟವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾಗಿಲಿನ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕ ಶಿಲ್ಪಗಳೂ ಇವೆ, ಅವು ದುಷ್ಟ ಕಣ್ಣನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇದು ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಳನೋಟವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

—ವಿಜಯ್‌ಕುಮಾರ್ ಎಚ್.ಕೆ.